

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Het CDA moet in de oppositie [I]

Nee, juist bestuursdeelname werkt heilzaam

door *Gerd Leers*

Leers is oud-burgemeester van Maastricht.

Het CDA heeft zijn hoofd verloren. Letterlijk, want met het terugtreden van Jan Peter Balkenende is de partij zonder partijleider. Het wordt nu oppassen dat het CDA ook niet het hoofd in figuurlijke zin verliest; dat naast het wegvallen van de bindende krachten het politiek leiderschap erodeert en het karakter van de partij verwatert. Daarom is het van groot belang dat we de rust bewaren, de discussie intern opzoeken, elkaar in positieve zin de maat nemen, maar vooral eensgezindheid naar buiten uitstralen.

De onvrede in het land, in ieder geval in het Limburgse land, heeft de uitkomst grotendeels bepaald. Verkiezingen zijn tegenwoordig meer een thermometer van het collectieve onbehagen dan een afspiegeling van toekomstgerichte visies.

Dit onbehagen hebben we voor een groot deel zelf in de hand gewerkt, door ons collectieve welbevinden hoofdzakelijk te vertalen in koopkrachtplaatjes en economische vooruitgang. De campagne leek zo af en toe vooral een wedstrijdje 'verplassen': het ging erom wie het meest kon bezuinigen en de beste

koopkrachtplaatjes tevoorschijn kon toveren. Zonder de enorme inzet en grote betrokkenheid van Balkenende en al die andere kandidaten tekort te willen doen: feit is dat we de kiezer niet in het hart hebben weten te raken.

We waren nog nooit zo welvarend, nog nooit zo gezond, zo lang verschoond van oorlog, zo hoog opgeleid als we nu zijn, en toch zijn zo veel mensen ontevreden en bang. Bang voor straatgeweld, voor terrorisme, voor moslims, om hun baan te verliezen. Degene die erin slaagt die mensen gerust te stellen en zekerheid te bieden, is spekkoper. En dat was het CDA niet. We slaagden er niet in de mensen aan onze ideeën en oplossingen te binden.

Ik hoop van harte dat de analyse over de oorzaken van de historische verkiezingsnederlaag niet alleen zal bestaan uit conclusies wat er fout ging, maar ook uit een gedeelde visie hoe het anders kan. Want dat staat voor mij als een paal boven water: het CDA is nog lang niet klaar met zijn missie, er is nog veel goed werk te doen.

* * *

De noodzakelijke herbronning mag geen doel op zich zijn. En daarmee kom ik bij de vraag of het CDA er niet beter aan zou doen zich voorlopig maar even terug te trekken en de 'heilzame' omgeving van de oppositie

op te zoeken. ‘Het CDA past bescheidenheid’, zei Maxime Verhagen onlangs op de vraag of het CDA nog dacht te gaan meeregeren. Maar meteen liet hij daarop volgen dat dit niet moest worden uitgelegd als een tocht naar de oppositiebankjes.

Verhagen heeft gelijk. Groot gelijk, vooral daar waar het de bescheidenheid betreft. Het CDA heeft een historische nederlaag geleden en dan past maar één ding: accepteren dat je even niks te willen hebt. Maar Verhagen

.....
*Nu al kiezen voor oppositie is
als het mokkende kind dat zich
opsluit in zijn kamer*
.....

heeft ook gelijk dat hij een eventuele betrokkenheid van het CDA bij een nieuw te vormen coalitie niet op voorhand uitsluit.

Het op voorhand jezelf wegstoppen als Job op de mestvaalt – vanuit de gedachte dat, zoals bij een scheppend kunstenaar, inspiratie wordt ontleend aan armoede, gebrek, verdriet, onvervulde verlangens of enig ander onheil dat iemand kan treffen als een rondvliegende dakpan tijdens een storm of de bliksem in het open veld (Rexhep Qosja in zijn roman *Die ogen en de dood*) – lijkt mij erg onverstandig.

Natuurlijk valt niet uit te sluiten dat er voor het CDA in de komende coalitie geen plaats zal zijn. Dat moeten we dan accepteren. Maar op voorhand kiezen voor de oppositie is als het kind dat op zijn donder heeft gehad en zich opsluit in zijn kamer, mokkend over zoveel onbegrip. Dat zal ertoe

leiden dat het CDA dan vooral op zoek zal gaan naar zichzelf en – net als aan het eind van de jaren negentig – in stilte zal wegzakken, zonder nog enige verdienste te kunnen hebben. Van de ervaringen uit die periode kunnen we leren. De uitdaging zal zijn om onszelf te herbronnen en tegelijkertijd in de praktijk te laten zien dat de boodschap begrepen is.

Een verder wegzakken is naar mijn overtuiging alleen maar tegen te houden door uitdrukkelijk engagement. Een engagement vanuit de gedachte die het CDA altijd heeft gehad: niet voor het individu, niet voor de staat, maar voor de samenleving.

Juist nu kan het nemen van verantwoordelijkheid heilzaam werken, mits dit gepaard gaat met een uitdrukkelijk tonen dat we onze les geleerd hebben en dat we nu wel begrepen hebben wat de mensen van ons vragen. En niet denken dat we door het nog een keer beter uit te leggen weer door kunnen gaan op de oude voet.

Mijn devies zou zijn: geen gemopper en een gevoel van niet begrepen te zijn. Aan de slag door op alle fronten actief te laten zien dat we de boodschap begrepen hebben en ertoe willen doen.

Bescheiden zal het CDA zeker moeten zijn. Maar deze mooie menselijke eigenschap zal door de mensen alleen als een deugd worden opgevat als het CDA weer bereid is zich ervoor in te zetten om daarmee het beste voor de mensen te bereiken. Als die bescheidenheid vooral bedoeld is als deugd voor onszelf, zal het eerder als een zwakte worden gezien. Mij lijkt de keus niet zo moeilijk.